

YUNANİSTAN'IN MÜŞTEREK PAZARA KATILMASI

Prof. P. DERTİLİS

Selânik Üniversitesi

A — İlk Müşahedeler.

Önce, Avrupa İktisadî Camiası İcra Komitesinin delâleti ile yapılan karşılıklı müzakerelerin çok uzun devam ettiğini zikretmek yerinde olur. Filhakika Avrupa İktisadî Camiası mekanizmasının tesiri olmadan Yunan ekonomisi için hususî çözüm yolları bulmak gerekiyordu.

Yunanistan'ın Avrupa Müşterek Pazar'ına katılması¹ Roma Andlaşmasının 238. maddesine dayanır. Yunanistan, esas itibarile, adı geçen Camia'ya 7. üye olarak değil, bir gümrük birliği şekli altında giriyor; keza, gümrük birliğinde iktisadî işbirliği derpiş edilmektedir. Yunan ekonomisi sayesinde kaydedilecek terakkiler Yunanistan'a, Roma Andlaşmasından doğan bütün taahhütleri yerine getirebilme imkânı verdiği zaman, katılma tamamile gerçekleşecektir.

B — Yunanistan'ın Müşterek Pazara : Gümrük Birliğine Katılma Şartı.

Anlaşma 76 madde, 4 tablo, 19 protokol ve 2 deklarasyondan ibarettir.

Esas anlaşma Yunanistan'la Müşterek Pazar arasındaki münasebetlerin sınırını tayin ediyor. Protokollar Yunan ekonomisinin hususî problemlerile ilgilidir.

Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi, anlaşma önce bir gümrük birliğini sonra müşterek bir çalışma taahhüdünü ortaya koymakta, nihayet yunan ekonomisinin gelişmesi için istihsal vasıtalarının tanzimini öne sürmektedir.

1) Proje, 30 Martta Bruxelles'de, Anlaşma 9 Temmuz 1961 de Atina'da imzalandı ve 1 Kasım 1962 den itibaren yürürlüğe girecektir.

a) *Gümrük tarifelerinin tedricî olarak indirilişi:*

Gümrük birliği ile alakalı hükümlere, adı geçen anlaşmanın 2. kısmında yer verilmiştir. Bir kere bu gümrük birliğinde anlaşmanın tatbik mevkiine konmasından itibaren 12 yıllık bir intikal devresi tespit ediliyor. Gümrük resimlerinin kaldırılması ilk 9 sene zarfında her 18 ayda %10 ve son 3 senede yıllık olarak %10 bir ritme gerçekleşecektir.

Keza, saniyen gümrük birliğinde, bilhassa yunan sanayii ile ilgili anlaşmanın tatbik başlamasından itibaren, 22 yıllık diğer bir intikal devresi tayin edilmiştir. Yunan endüstrisine zarar vermemesi için, gümrük resimlerinin kaldırılması, 12 senelik intikal devresinde görüldüğü gibi, %5 veya %10 bir ritm içinde olacaktır².

Altı'lar arasındaki gümrük tarifelerinin indirilmesi hemen ve otomatik olarak Yunanistan'a teşmil edilecektir. Yani adı geçen anlaşma tatbik edilir edilmez, Yunanistan'a dair tarifeler, sanayi maddeleri için %30 - %40 ve ziraî mahsuller için de %20 - %30 azalacaktır. Bahis konusu tarifeler en geç 1969 da ve hattâ, eğer Roma Andlaşmasının tatbikinde acele edilirse daha önce kaldırılacaktır.

Diğer taraftan, Yunanistan Müşterek Pazarla gümrük birliğine girerken, üçüncü devletlere karşı müşterek bir yabancı tarife resimlerini kabul etmektedir. Bu demektir ki 12 ile 22 yıllık intikal devrelerinin sonunda ithalât (üçüncü memleketlerden) Müşterek Pazarın 6 memleketinde olduğu gibi, Yunanistan'da da artacaktır.

Şunu hemen belirtelim ki Yunanistan'a, iki taraflı bir mukavele imzaladığı memleketlerden yapılan ithalât için kontenjanmanlar tesbit etmek; ve Müşterek Pazar üye memleketlerinden vaki ithalât için cari olan resim kadar resim almak hakkı tanılıyor. Bu kontenjanmanların yılda üçüncü memleketlerden gelen ithalâtın %10 una tekabül edeceğine işaret edelim.

b) *Miktar tahditlerinin kaldırılması:*

Anlaşma aynı zamanda, miktar tahditlerinin tamamen kaldırılmasına kadar, Avrupa İktisadî Camiası ile Yunanistan arasında mev-

2) Yunanca etüdümüze bakınız: Avrupa İktisadî Camiası ile Yunanistan'ın bilhassa malî tarafı, Thesalonique, 1962.

cut olan münasebetlerdeki miktar tahditlerinin tedricî bir surette kaldırılmasını derpiş etmektedir. Böylece, Yunanistan yönünden anlaşma tarihinden itibaren bir senelik devrede Camia memleketlerinden yapılan —1958 de— Yunan ithalâtının %60 ı tahditsiz olacağı taahhüt edilmektedir. Bu nisbet beşinci yılın sonunda %75 e ve onuncu yılın nihayetinde ise %80 e yükselecektir.

Miktar tahditlerine tâbi olan mallara gelince, anlaşmanın ilk tatbik yılında, Yunanistana yapılan ithalâta eşit miktarda, Camia memleketlerinin lehinde kontenjanmanlar nazarı itibare alınıyor.

Bu kontenjanmanlar 3. yıldan 10 uncu yıla kadar, senelik olarak %10 nisbetinde artacak, 10 yıldan sonra bu kontenjanmanların artış ritmi her 18 ayda %20 olacaktır. Bütün miktar tahditleri, adı geçen anlaşmanın tatbikinden itibaren, 22 yıllık vâdenin sonunda kaldırılacaktır.

Altı'ların aldığı veya alacağı bütün tedbirleri Camia Yunanistan'a teşmil edecektir. Altı'ların gayesi ise, ihracatta liberasyonu ve kontenjanmanların genişletilmesini temin etmektir.

c) Ziraat mahsüller için hususî hükümler:

Roma Andlaşması, Müsterek Pazarın tedricen ve ortak ziraat bir politikanın tesisi şartına bağlı olarak teşekkül etmesi prensibini vaz ediyor.

Buna mukabil, Yunanistan bakımından, sözü edilen anlaşma gümrük resimlerinin tedricî bir tarzda indirilmesinin —tamamen kaldırılıncaya kadar— Müsterek Pazar memleketlerinin ziraat politikaları ile Yunanistan'ın ziraat politikasının âhenkleştirilmesine bağlı olacağını ileri sürmektedir.

Zamanla, anlaşmanın tatbik edilmesinden itibaren, anlaşmaya ilişik bir tabloda zikredilen ziraat ihraç mahsulleri, Müsterek Pazar memleketlerinin benzer mahsulleri ile aynı bir anlaşmanın konusu olacaktır. Bu tablo tütün, kuru üzüm, zeytin yağı, zeytin v.s. gibi, mahsüllerden başka bütün sebze ve meyvaları da ihtiva etmektedir.

Anlaşmanın tatbik başlıyacağı ilk yılda Yunanistan tarafından Altı memlekete ihraç edilen malların miktarı şöyledir: 22.000 ton narenciye, 15.000 ton taze üzüm ve 40.000 ton balık. Bu miktarlar beşinci yılın sonunda yıllık %20 bir ritm içinde artacaktır.

Bu metoda göre artış 5. yılın nihayetinde narenciyede aşağı yukarı 45.000, kuru üzümde 31.000 ve balıkta 83.000 tona baliğ olacaktır.

Beşinci yılın hitamında ve bu mahsüllerin her biri için Yunanistan ve Camianın zirai politikalarında bir âhenkleşme oluncaya kadar, sonraki artış nispeti müşterek bir anlaşma ile tesbit edilecektir.

Son üç sene esnasında, takriben 63.000 tona yükselen narenciye ihracatının (en fazla) 5.000 tonu; 18.000 ton olan yağ üzüm ihracatının 7.250 tonu; 25.000 tona varan balık ihracatının da 23.300 tonu müşterek pazara olmuştur.

Bilhassa narenciye bakımından iki taraflı anlaşmalı memleketlerde, ihracat güçlüklerine maruz kalırsa Ortaklık Konseyi (Association) önceden zikredilen hudutların genişletilme imkânını araştıracaktır.

d) Tütün ve kuru üzüm için hususi hükümler:

Adı geçen anlaşma, istisnasız olarak tütün ve kuru üzüm için Camianın üye altı memleketlerine düşen payın gümrük indirimlerinde bir hızlanmaya tâbi tutulmasını derpiş etmektedir.

Daha umumî bir ifade ile, bahis konusu anlaşma tatbik edilirken başlangıçtaki tütün ve kuru üzüm resimlerinin indirilmesi, altı memleketin her birinde %50 ye varacaktır. Bu resimler 1967 sonunda tamamen kalkacaktır.

Bundan başka, fransız inhisarı 1957, 1958 ve 1959 yıllarının ortalaması kadar yunan tütünlerini almayı kabul ve taahhüt etmiştir. Diğer taraftan, İtalyan inhisarı ise en az 2.800.000 dolarlık bir miktarla, şark tütünlerinin %60 ını Yunanistan'dan almayı taahhüt ediyor.

e) İşçilerin serbestçe yer değiştirebilmeleri şartı:

Anlaşma Yunanistanla Camia memleketleri arasındaki işçi hareketlerinin serbest olması prensibini kabul etmektedir. Bu prensibin şartlarını, müddetini ve tatbik metodlarını Yunanistan ve Avrupa İktisadî Camiası müşterek bir anlaşma ile tayin edeceklerdir.

Anlaşma aynı zamanda, Yunanistan'ın hususî iktisadî ve sosyal şartları nazarı itibare alındıktan sonra, bir kere tayin edilecek metodlarla ve bir ritimle teşebbüs tesislerinin ve meslekî hizmetlerin kolaylığı prensibini de göstermektedir.

C — Malî Yardım

Memleketin iktisadî inkişafını hızlandırmak maksadile, ilk beş sene esnasında, Müşterek Pazara katılan Yunanistan'a 125 milyon dolar miktarında bir malî yardım yapılacağı, hususî bir protokol ile karar altına alınmıştır. Bu malî yardım drahmi veya döviz olarak harcamalara elverişli 25 yıllık bir müddetle, istikraz şeklinde olacaktır.

D — Son Müşahedeler

Yunan ekonomisinin problemleri altı memleketin ve Camiannın İcra Komitesindeki mes'ul organlar tarafından yapılan karşılıklı uzun müzakereler sonunda dikkatli bir şekilde tetkik edilmiştir. Anlaşma Avrupa parlömanter Meclisinde görüşülmüştür. Keza, altı memleketin bakanlıklar konseyi tasdikini kabul etti. Nihayet anlaşma altı memleket meclisleriyle Yunan meclisinin tasdikine kalmıştır. Böylece, anlaşma için tahmin edilen prosedür tamamlanır tamamlanmaz, anlaşma 1 Kasım 1962 den itibaren tatbik mevkiine konacaktır.
